

Varhaiskasvatussuunnitelmat ryhmäperhepäivähoidon arjessa

Henna Valkeejärvi

Opinnäytetyö, syksy 2012

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä

Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Valkeejärvi, Henna. Varhaiskasvatussuunnitelmat ryhmäperhepäivähoidon arjessa. Diak Itä, Pieksämäki, syksy 2012. 36 sivua 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Tässä tutkimuksessa selvitetään varhaiskasvatussuunnitelman vaikutusta ja tarpeellisuutta ryhmäperhepäiväkodissa vanhemman ja kasvatushenkilöstön yhteisenä työvälineenä tukien lapsen kasvua ja kehitystä. Varhaiskasvatussuunnitelman tarpeellisuutta ja käytännöllisyyttä päivähoidon arjessa tarkastellaan vanhemman näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoutta varhaiskasvatussuunnitelman käytöstä ja vanhemman mahdollisuudesta vaikuttaa sen käyttöön lapsen edun mukaisesti. Tutkimus on tehty ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmille, sillä tutkimuksia ryhmäperhepäiväkodin näkökulmasta löytyy vähemmän.

Tutkimukseen käytetty aineisto on hankittu pääasiassa Internetistä ja alan kirjallisuudesta. Omakohtaista kokemusta on jonkin verran aiheesta, joten pystyin hyödyntämään myös sitä. Vaihdoin myös ajatuksia kasvatushenkilöstön ja vanhempien kanssa aiheesta, joten sain sitä kautta erilaisia näkökulmia ja käytännön tietoutta. Aineisto on hankittu lomakekyselyin ryhmäperhepäiväkodin lasten vanhemmilta. Lomakekysely tehtiin anonymina, joten vastaajan henkilöllisyys ei tutkimuksen missään vaiheessa paljastu.

Tutkimustulosten pohjalta voidaan todeta, että vanhemmat ovat pääasiassa tyytyväisiä varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamiseen ryhmäperhepäiväkodissa. Vanhemmat ovat myös tyytyväisiä siihen, että lasta kohdellaan päivähoidossa yksilöllisyyttä kunnioittaen ja arvostavat moniammatillisen yhteistyön rakentamista lapsen parhaaksi. Vanhemmat kokevat olevansa tietoisia siitä, että kaupungilla/kunnalla ja päivähoidolla on erikseen omat varhaiskasvatussuunnitelmansa, joita toteutetaan kussakin päivähoidossa omien vahvuuksien ja toiveiden mukaisesti yhteisiä sääntöjä ja linjauksia noudattaen.

Avainsanat: varhaiskasvatus, varhaiskasvatussuunnitelma, kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa, ryhmäperhepäivähoito

ABSTRACT

Valkeejärvi, Henna. Early plans for group family day care in everyday life. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme on Social Services + kindergarten eligibility.

The paper investigates the impact of early childhood education plan and the need for group family day care and parent education staff as a common tool for children's growth and evolution. Early childhood education plan, the necessity and practicality of day care everyday look from the perspective of a parent. The aim is to increase awareness of early childhood education and parent's plan to use the opportunity to influence the use of the child's best interests. The study is done by a group of parents of children in family day care, as research group family day care point of view can be found in less.

This study used data acquired mainly from the Internet, and the literature of the year. First-hand experience is some subject, so I was able to take advantage of it to some extent. I discussed the educational staff and parents on the subject, so I got it through a variety of perspectives and practical information on the topic. The interview material procurement job questionnaires group family day care center for children from their parents. The survey was anonymous form, so the identity of the defendant does not reveal the study at any time.

Based on the results it can be concluded that the parents are basically satisfied with the early childhood education plan in the group family day care center. Parents are also pleased to see that children in day care are treated with respect for individuality and appreciate the multi-disciplinary cooperation in the child's best interests. Parents feel they are aware of the fact that the city / municipality and the day care is individually own early childhood education plans, which are implemented in each of the day care's own strengths and preferences of the common rules and guidelines laid.

Keywords: early childhood education, a plan, an educational partnership in early childhood education, group family day care

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	VARHAISKASVATUS.....	6
2.1	Varhaiskasvatus ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.....	7
2.2	Kunnan ja toimipisteen varhaiskasvatussuunnitelma	9
2.3	Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma	10
2.4	Kasvatuskumppanuus	11
2.5	Lapsilähtöisyys	13
3	RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO JA SEN HAASTEET	15
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	16
4.1	Tutkimusongelma ja tavoitteet	16
4.2	Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineiston hankinta	16
4.3	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	19
5	TUTKIMUSAINEISTON ANALYSOINTI.....	20
6	TUTKIMUSTULOKSET	21
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	26
	LÄHTEET.....	30
	LIITE 1: KYSELYLOMAKE VANHEMMILLE	34

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihealue on varhaiskasvatussuunnitelmat ja niiden toteutuminen päivähoidon arjessa. Työssäni tarkastelen aihetta vanhemman näkökulmasta. Opinnäytetyön nimi on ”Varhaiskasvatussuunnitelmat ryhmäperhepäivähoidon arjessa”.

Opinnäytetyössäni tutkin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja sen toteutumista ryhmäperhepäivähoidossa. Tarkastelen aihetta vanhemman näkökulmasta. Mielestäni vanhempien mielipide on tärkeä ja merkityksellinen lapsen kasvun ja kehityksen tukena sekä johdonmukaisen ja luotettavan kasvatuskumppanuuden edistäjänä päivähoidossa. Ajatus siitä, miksi tutkin aihetta nimenomaan ryhmäperhepäivähoidossa, lähti oman työni kautta. Työskentelin ryhmäperhepäivähoidossa perhepäivähoitajana ja kiinnostuin aiheesta työskennellessäni erilaisten perheiden kanssa. Olen myös kiinnostunut kehittämään omaa ammattitaitoani aiheen osalta ja haluan omalta osaltani saada vanhemman äänen kuuluviin tällä saralla. Itse ajattelen tulevana sosiaalialan ammattilaisena, että lasten ja perheiden parissa työskentelevällä on vastuu kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja sekä vanhemman että lapsen luottamuksen lunastamisesta. Opinnäytetyöni myötä pyrin saamaan vanhempia entistä tietoisemmaksi ja kiinnostuneemmaksi varhaiskasvatussuunnitelmista ja sen toteuttamisesta päivähoidossa.

Varhaiskasvatussuunnitelma on moniulotteinen käsite, jota pyrin aukaisemaan työssäni mahdollisimman selkeästi, konkreettisia esimerkkejä hyödyntäen. Varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyy hyvin paljon sivukäsitteitä, joka liittyy olennaisella tavalla koko päivähoitoprosessiin. Työssäni pääpaino pysyy kuitenkin varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisessa ryhmäperhepäivähoidossa vanhemman näkökulmasta tarkastellen.

Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään koko kunnan yhteiseen käyttöön, josta löytyy yhteiset pääperiaatteet lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen, mutta myös jokaisella toimipisteellään on omansa. Jokainen toimipiste on laatinut omat tavoitteensa omaan varhaiskasvatussuunnitelmaansa, joka on kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa yksityiskohtaisempi. Siinä kuvataan yksikön varhaiskasvatuksen, hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuuden lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjen kasvatuskäytännöissä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 9.)

Opinnäytetyössäni käytän lähdemateriaalina alan kirjallisuutta, lehtileikkeitä ja alan ammattilaisten kokemuksia ja ajatuksia. Tärkeänä lähdemateriaalina pidän vanhempien omakohtaisia kokemuksia, joita kyselylomakkeen avulla pääsen hyödyntämään.

Työni tavoitteena on lisätä tietoutta ja kiinnostusta varhaiskasvatussuunnitelmista päivähoiton arjessa sekä vanhempien ja että kasvatushenkilöstön osalta. Pyrin työlläni lisäämään kiinnostusta varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamiseen ja ylläpitämiseen sekä työntekijöiden että vanhempien taholta. Tavoitteena on myös lisätä omaa tietoutta varhaiskasvatussuunnitelmista sekä sen toteuttamista ja toteutumista päivähoiton arjessa. Syy siihen miksi haluan kuulla nimenomaan vanhemman näkökulmasta mielipiteitä työssäni, on se, että mielestäni vanhempi on oman lapsensa tärkein asiantuntija, jonka mielipiteellä on merkitystä.

Opinnäytetyön luotettavuus on tärkeä osa lopputulosta ja siksi sitä työstäessä on tärkeä ottaa huomioon kaikki luotettavuutta vaarantavat tekijät. Alun perin tarkoituksena oli tehdä kysely vain yhteen (1) ryhmäperhepäiväkotiin eli 12 vanhemmalle. Myöhemmin päädyin kuitenkin laajentamaan tutkimusta, jotta vastauksia tulisi riittävästi ja tulokset voisivat olla kattavampia ja monipuolisempia. Tämän vuoksi lähetin kyselyn kuuteen (6) ryhmäperhepäiväkotiin Mikkelin alueella. Myös se tosiasia tutkimusta tehdessä on otettava huomioon, että jokainen vanhempi ei ole velvollinen vastaamaan kysymyksiin, mikäli ei itse halua. Kysely oli siis vapaaehtoinen.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta, jossa pyritään edistämään lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista parhaalla mahdollisella tavalla. Varhaiskasvatuspalveluilla on keskeinen rooli lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmässä. Varhaiskasvatuspalvelut tuottavat kunnissa, joko kunnan tai yksityisen sektorin järjestämänä päivähoitoa ja esiopetusta sekä muuta avointa varhaiskasvatustoimintaa. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012.)

2.1 Varhaiskasvatus ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Varhaiskasvatusta ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla asiakirjoilla. Valtakunnallinen ja kunnallinen ohjaus muodostavat prosessimaisen kokonaisuuden ja kunnatasolla varhaiskasvatuksen ohjaus on monimuotoista ja asiakirjojen nimet voivat vaihdella kunnasta riippuen. Valtakunnallisella tasolla varhaiskasvatusta ohjaavat erinäiset lain ja asetukset sekä yhteisesti kaikille tarkoitetut periaatteet ja kehittämisen painopisteet, joita jokaisessa kunnassa ja toimipisteessä on tarkoitus noudattaa. Kunnallinen ohjaus on konkreettisempaa toteuttamista yhteistyössä perheiden kanssa. Kunta tuo esiin niitä palveluita, joita heillä on lapsiperheille tarjota. Kunnan laatiman varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana ovat valtakunnalliset varhaiskasvatuksen perusteet, jossa otetaan huomioon kaikille yhteisesti asetetut tavoitteet. Yksikön oma varhaiskasvatussuunnitelma on kunnan suunnitelmaa yksityiskohtaisempi ja siinä kuvataan yksikön varhaiskasvatuksen lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjen kasvatuskäytännöissä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 8–9.)

Varhaiskasvatus päivähoidossa määrittää valtakunnallisesti lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus on vuorovaikutuksellista toimintaa, jossa suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus ovat keskeisiä periaatteita. (Sosiaaliportti 2012.)

Kunnalliseen ohjaukseen kuuluu myös lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen. Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelmasta on tarkoitus luoda lapsilähtöinen, lapsen kasvua ja kehitystä tukeva työväline päivähoidon arkeen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 8–9.) Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma on jokaisen lapsen henkilökohtainen suunnitelma lapsilähtöiseen toimintaan päivähoidon arjessa. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhdessä vanhemman kanssa ja sitä päivitetään tietyin väliajoin lapsen kasvu ja kehitys huomioon ottaen.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksen edistämiseksi tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasva-

tuskumppanuutta, jotta perheen ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä tuottaa mielekkään kokonaisuuden. Varhaiskasvatus on yhteiskunnan järjestämä palvelu lapsiperheille, joka on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen leikillä on suuri rooli. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Varhaiskasvatusta toteutetaan yhteistyössä perheen ja päivähoidon henkilöstön välillä. Tärkeä ja hyvin keskeinen voimavara varhaiskasvatuksessa on ammattitaitoinen henkilöstö. Laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi on tärkeää, että koko kasvatusyhteisö ja jokainen yksittäinen kasvattaja omaavat vahvan ammatillisen osaamisen ja tietoisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11)

Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti eri varhaiskasvatuspalveluissa. Varhaiskasvatuspalveluista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. Näitä palveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, THL laati Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Opetushallituksen, Suomen kuntaliiton ja muiden asiantuntijatahojen kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet – kirjaseen pohjana ovat valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksymät Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät yhteiskunnan järjestämän ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen kohteet. Valtioneuvosto hyväksyi periaatepäätöksenä linjaukset vuonna 2002. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen sisällöllisen kehittämisen ja ohjauksen väline, jonka tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toimivat kunnan yhteisen ja toimipisteen oman varhaiskasvatussuunnitelman (vasun) pohjana. Valtakunnallisen asiakirjan teksti on yleisellä tasolla, josta sitten jokainen kunta ja yksikkö muokkaavat tekstin omannäköiseksi ja selkeäksi yhteisen keskustelun ja pohdinnan avuin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012.) Var-

haiskasvatussuunnitelman perusteita pidetään tärkeänä varhaiskasvatuksellisten sisältöjen toteutumista ohjaavana välineenä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2005.)

2.2 Kunnan ja toimipisteen varhaiskasvatussuunnitelma

Kunnissa varhaiskasvatussuunnitelmaa pidetään varhaiskasvatuksen sisältönä. Suunnitelma on oiva työväline ohjata, johtaa ja kehittää varhaiskasvatusta. Kunnalla on velvollisuus pohjata oman vasun sisältö Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joka on valtakunnallisesti yhteiseksi laadittu. Kunta voi tehdä vasustaan mahdollisimman omannäköisen, jotta sitä on helppo ymmärtää sekä työntekijöiden että vanhempien näkökulmasta. Kunnan vasun rakentamisessa tarvitaan moniammatillista yhteistyötä sekä hallinnollisten ja poliittisten päätöksentekijöiden on olennaista sitoutua työskentelyyn suunnitelman toteutumisen takaamiseksi. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012.)

Lasten tasavertaista mahdollisuutta saada osakseen laadukasta ja lapsen kokonaiskehitystä tukevaa varhaiskasvatusta tukee se, että kuntien varhaiskasvatusta koskeviin linjauksiin on helposti otettavissa mukaan valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisällöt (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2005).

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan sisällytetään oman kunnan keskeiset varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat sekä yhteys esiopetuksen opetussuunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan myös kunnan varhaiskasvatuksen arvot, toiminta – ajatus ja tavoitteet. Keskeinen osa varhaiskasvatussuunnitelma rakentamista on monipuolisen toiminnan toteuttaminen sekä eri tahojen kanssa tehtävän yhteistyön toteuttaminen ja ylläpitäminen. Varhaiskasvatussuunnitelmasta löytyy myös erityisen tuen tarpeen järjestämisestä infoa sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmasta löytyy myös kasvatuskumppanuudesta tietoa, mitä se on ja miksi sitä toteutetaan. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012.)

Mikkelin kaupunki tarjoaa perheiden tarpeista lähtevää päivähoitoa ja esiopetusta korostaen kasvatuskumppanuutta. Mikkelin kaupungin päivähoitopalvelut toteutetaan yhteistyössä perheiden kanssa hyvässä kasvatusilmapiirissä ja toimintaympäristössä. Toimin-

tatapana Mikkelin kaupungilla on aluevastuinen tiimityö moduuleissa ja yksiköissä sekä eri hallintokuntien, muiden toimintayksiköiden ja seurakuntien kesken tehtävä verkostoyhteistyö. Henkilökunnan kouluttaminen suunnitellaan tukemaan varhaiskasvatuksen pääperiaatteita ja henkilökunnan osaamista ja motivaatiota. Tällä menetelmällä pyritään varmistamaan elinikäisen oppimisen periaate niin lapsille kuin aikuisillekin. Mikkelin kaupungin päivähoidon toimintaa ohjaavat valtakunnalliset päivähoidon tavoitteet ja lainsäädäntö. Myös kaupungin oma päivähoito- ja esiopetussuunnitelma ohjaa päivähoidon toimintaa omalta osaltaan. (Mikkeli i.a. a)

Mikkelin kaupungilla on tarjolla päivähoitopalveluja ja esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Tarkoituksena on järjestää päivähoitopalveluja ja esiopetusta perheiden omalla asuinalueella ja noudattaen mahdollisuuksien mukaan koulupolkuajatusta. Toiminnassa toteutetaan moniammatillista työskentelytapaa lapsen ja perheen hyväksi. Varhainen puuttuminen on myös yksi Mikkelin kaupungin päivähoitopalvelujen toimintatapa. (Mikkeli i.a. a)

Perhepäivähoitoa Mikkeliissä on tarjolla neljässä eri muodossa. Näitä muotoja ovat hoitajan kodissa tapahtuva perhepäivähoito, kolmiperhehoito, lapsen kodissa tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito. Kolmiperhehoidolla tarkoitetaan hoitomuotoa, jossa hoitorenkaan muodostaa 2-4 kotia ja ryhmäperhepäivähoito tapahtuu kunnan järjestämissä tiloissa. (Mikkeli i.a. b)

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on oleellinen osa kunnan ja yksikköjen varhaiskasvatuksen laadunhallintaa, jonka arvioinnin avulla määritetään miten asetetut tavoitteet on mahdollisesti saavutettu ja tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja kehittämistarpeita. Laadunhallinnan arviointiin osallistuvat hallinnon lisäksi vanhemmat, lapset ja eri yhteistyötahot, joiden kanssa yhteistyötä päivähoitopalvelujen yhteydessä on tehty. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2012.)

2.3 Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa. Lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman

etenemistä ja toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan heti hoitosuhteen alussa, sen tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten kunnioittaminen ja huomioonottaminen toiminnan järjestämisessä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32–33.) Lapsen hoitosuhteen alussa pyritään ottamaan huomioon sekä vanhemman-, lapsen- että kasvatushenkilöstön näkökulma lapsen kasvun ja kehityksen parhaaseen mahdolliseen tukemiseen. Jo ensimmäisessä tapaamisessa pyritään tarkastelemaan asioita monipuolisesti eri näkökulmista. Näin lapselle pyritään takaamaan turvallinen, monipuolinen ja kehitystä edistävä hoito ja kasvatusta. (Helsingin kaupunki 2009.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteella koko päivähoiton henkilöstö voi toimia johdonmukaisesti samoja periaatteita noudattaen sekä lapsen yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Päivähoiton henkilöstön tärkein tehtävä on lapsen havainnointi. Lapsen havainnoinnilla voidaan suunnitella toiminta kehittäväksi, jokaisen lapsen kyvyt ja tarpeet huomioon ottaen. Varhaiskasvatussuunnitelmissa otetaan huomioon lapsen kokemukset, mielenkiinnonkohteet, tarpeet ja vahvuudet. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32–33.)

Keskusteluissa, jossa pyritään ottamaan huomioon lapsen kehittyminen ja silloiset tarpeet kiinnitetään huomiota erityisesti lapsen kehitystä vahvistaviin tekijöihin. Lapsen hyvinvointiin liittyvät huolet pyritään tuomaan esiin mahdollisimman konkreettisina ja niihin haetaan ratkaisua yhdessä vanhempien kanssa. Lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan yhdessä vanhemman kanssa yhteistyön toteuttamisesta ja toimintatavoista, jotka ovat heille lasta ajatellen suotuisimmat. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti sekä henkilöstön että vanhempien kesken. Henkilöstön tärkein tehtävä on huolehtia siitä, että lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen esiopetussuunnitelma muodostavat toimivan kokonaisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32–33.)

2.4 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan yhteistyötä lasten vanhempien ja kasvatushenkilöstön välillä. Kasvatuskumppanuudella pyritään tietoiseen sitoutumiseen toimimaan

yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Tämä edellyttää sekä vanhempien että hoitohenkilöstön välistä keskinäistä luottamusta ja toistensa mielipiteiden kunnioittamista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja heitä tulee kunnioittaa kasvatustehtävässään sen mukaan. Vanhemmilla on myös lastensa ensisijainen kasvatusvastuu sekä oman lapsensa tuntemus. Kasvatuskumppanuudessa tärkeintä on muistaa se, että kasvattajalla on koulutuksensa antama tieto ja taito sekä vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta. Kasvatuskumppanuus on yhteistyötä, joka on lähtöisin lapsen tarpeista. Kasvatuskumppanuutta on tärkeä pitää voimavarana, jossa yhdistyvät vanhemman ja kasvattajan taidot ja kokemukset lapsen parhaaksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuudessa on kysymys vanhempien ja kasvatushenkilöstön välisestä yhteistyöstä sekä asennoitumisesta yhteiseen kasvatustehtävään, mutta myös yhteistyön konkreettisesta organisoinnista. Tässä tehtävässä henkilöstöllä on tärkeä rooli sovittaa sisällyttää perhekohtaisesti kasvatuskumppanuus luontevaksi osaksi lapsen varhaiskasvatusta. Kasvatushenkilöstön on järjestettävä vanhemmille mahdollisuus kasvatuskeskusteluihin paitsi oman lapsensa osalta mutta myös yhdessä muiden vanhempien sekä koko henkilöstön kanssa. Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on edistää vanhempien keskinäisen yhteistyön muotoja ja tapoja. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuus terminä on vielä melko vieras. Tämän takia kasvatuskumppanuus herättää sekä kasvatushenkilöstössä että vanhemmissa ajatuksia ja tunteita. Joku saattaa tuntea että se on hyvä ja käytännöllinen työväline, toisella saattaa olla hyvinkin paljon ennakkoluuloja ja sen vuoksi negatiivinen asenne kasvatuskumppanuuteen. Erään pro gradu – tutkielman mukaan olisi keskeistä kehittää työtapoja, joiden kautta opitaan tunnistamaan erilaisia tapoja kasvatuskumppanuuden kehittämiseen ja joiden kautta opittaisi tunnistamaan vanhempien kumppanuustulkintoja ja odotuksia yhteistyölle. (Tähtinen 2011.) Käsite kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa tarkoittaa siis vanhempien ja kasvatushenkilöstön tietoista sitoutumista toimia yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Kasvatuskumppanuudessa yhdistetään vanhempien ja kasvatushenkilöstön osaaminen ja tieto lasta koskevista asioista, ei pyritä tuomaan esiin vanhempi –

kasvattaja – asetelmaa. Tässä korostuu vanhempien ja kasvatushenkilöstön keskinäinen luottamus, tasavertaisuus ja kunnioitus, joka on olennainen edellytys lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukijana. Kasvatuskumppanuus tilanteessa kasvatushenkilöstöllä on velvollisuus luoda edellytykset tasavertaiselle yhteistyölle. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2012.)

Kasvatuskumppanuudella on tavoitteita, joita yhdessä vanhempien ja muun kasvatushenkilöstön kesken pyritään saavuttamaan. Yhtenä tärkeänä tavoitteena pidetään lapsen tuen tarpeen ilmenemistä jollain osa – alueella. Tarkoituksena on tunnistaa herkästi ja mahdollisimman varhain lapsen kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella mahdollinen tuen tarve ja luoda yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa toimintastrategia lapsen tukemiseksi. Tämänkaltaisistakin tilanteista kasvattajan on luotava kasvattajan ja vanhempien välille kasvatuskumppanuuden ilmapiiri. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32.)

2.5 Lapsilähtöisyys

Lapsilähtöisessä kasvatuksessa lapsi tulee kuulluksi kokonaisvaltaisesti omana itsenään, eikä ainoastaan jonkin suunnitelman mukaan rajojen puitteissa. Näin lapsen oppimisesta saadaan kokonaisvaltainen prosessi, eikä ainoastaan opetussuunnitelman sisältöjen rajoittamaa tuotosta. (Henni & Lahtovaara 2011, 9.)

Lapsilähtöisyys käsitteenä on erkaantunut omaksi ajattelutavakseen lapsikeskeisyydestä. Lapsikeskeisyys on lapsikeskeisyyden ja aikuislähtöisen toiminnan yhteistyötä, jossa lapsen tarpeet asetetaan ensisijalle, mutta aikuisjohtoisesti. Aikuislähtöisessä toiminnassa lapsi katsotaan ohjauksen ja huolenpidon kohteeksi. Tämän kaltaisessa tilanteessa aikuinen toimii tiedon välittäjänä ja lapsi toiminnan objektina. (Henni & Lahtovaara 2011, 11.) Lapsilähtöisyydellä pyritään ohjaamaan lasta itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan. Kasvattajan tehtävänä on antaa lapselle mahdollisuus omaehtoiseen ajatteluun ja tekemiseen esimerkiksi johonkin mieleiseen leikkiin tai peliin. Lapsilähtöinen toiminta on lähtöisin lapsesta, jossa toiminnan tarkoituksena on oppiminen omaehtoisen tutkimisen ja tutustumisen kautta. Lapsilähtöisyydessä lapsen todellisen oppimisen sekä oival-

tamisen ehtona on oma tutkiminen, kokeileminen sekä kysymysten asettaminen ja niihin vastausten etsiminen (Henni & Lahtovaara 2011, 11).

Lapsilähtöisen toiminnan pääperiaatteena on, että tekeminen on lähtöisin lapsesta itsestään, eikä henkilökunnan aikaa mene niin paljon toiminnan suunnitteluun. Lapsilähtöisen toiminnan periaatteena on, että lapsi oppii tutkimaan itseään ja omaa minuuttaan aktiivisesti sekä toimimaan aktiivisena vertaistoimijana päiväkotiryhmässään: tie todelliseen oppimiseen käy lapsen itsensä myötä, oman kehon ja aistien kautta. (Henni & Lahtovaara 2011, 11.) Lapsilähtöisen toiminnan periaatteena on lapsen omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen. On tärkeää, että lapselle antaa mahdollisuuden toimia itsenäisesti omien mieltymysten mukaan. Näin lapsen omatoimisuus ja mielikuvitus kehittyvät ja lapsi huomaa pystyvänsä myös itsenäiseen toimintaan. Lapsella on kuitenkin hyvä asettaa tietyt rajat, jotta turvallisuuden tunne säilyy. (Kuopion kaupunki 2011.)

Lapsilähtöisessä toiminnassa lapsi ja aikuinen katsotaan tasavertaiseksi toimijaksi, mikä ei kuitenkaan tarkoita lapsuudesta luopumista tai turvattomuuden lisääntymistä, sillä vanhemmalla on kuitenkin lopullinen vastuu lapsensa oppimisesta. Lapsilähtöinen kasvatusta perustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen, jossa kasvatuksessa korostetaan hoidon, huolenpidon ja suojelun lisäksi lasten osallisuutta, osallistumista ja vaikuttamista. (Unicef 2012.)

Lähimpänä lapsilähtöistä kasvatusta on Reggio Emilia - pedagogiikka, jossa korostetaan lapsen omia mahdollisuuksia luoda kuvaa omasta itsestään, luonnosta ja koko yhteiskunnastamme. Tärkeintä lapsilähtöisessä kasvatuksessa on, että kasvatustavoitteet, -sisällöt ja -menetelmät johdetaan lapsesta. Kasvatuksessa pyritään irti asetelmasta, jossa aikuisella on valta päättää. Kasvatuksessa pääpaino on lasten havainnoinnissa, kuuntelemisessa ja lasten elämään tutustuttamisessa kokonaisvaltaisena prosessina. Lapsilähtöisessä toiminnassa tärkeää on luoda lapselle turvalliset puitteet toimia omaehtoisena yksilönä ja elämään tutustujana. Lapset eivät ole vain passiivisia yhteiskunnallisten rakenteiden ja prosessien subjekteja. (Henni & Lahtovaara 2011, 12.)

3 RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO JA SEN HAASTEET

”Ryhmäperhepäivähoito on lapsen hoitoa perheenomaisissa olosuhteissa pienessä ryhmässä” (Hoitopaikka.net 2012). Ryhmäperhepäivähoito on päivähoitoa, joka tapahtuu ryhmässä ja jossa lapsia on enintään 12 ja hoitajia kahdesta kolmeen. Ryhmäperhepäivähoito on kodinomaisessa ympäristössä tapahtuvaa hoitoa, jossa lapsella on mahdollisuus saada mahdollisimman yksilöllistä kasvatusta ja huolenpitoa pienen ryhmäkoon vuoksi. ”Parhaimmillaan ryhmäperhepäivähoito on silloin, kun toimintaan sisältyy sekä perhepäivähoidon että päiväkodin parhaita puolia” (Väisänen 2007, 10).

Perhepäivähoito on hoitomuoto, jossa yhdellä hoitajalla saa olla hoidettavanaan enintään neljä lasta, mukaan laskettuina hoitajan omat lapset. Tämän lisäksi hoitajalla saa olla enintään yksi esikouluikäinen lapsi hoidettavana. Ryhmäperhepäivähoidossa on kahdesta kolmeen hoitajaa ja tämä asetus koskee kaikkia hoitajia samanarvoisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että kahdella perhepäivähoitajalla saa olla yhteensä enintään kahdeksan päivähoitoikäistä lasta ja kaksi esikouluikäistä lasta yhtä aikaa hoidettavanaan. (Parrila, 2007.) Jotta ryhmäperhepäivähoito olisi parasta mahdollista lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa, olisi siellä yhdistyä sekä perushoito, arjen pedagogiikka että kodinomainen toiminta- ja oppimisympäristö. Myös sisarusryhmän mielekkyys, toiminnan tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus ja työyhteisöllisyys takaavat laajan kokonaisuuden ryhmäperhepäivähoidossa. (Väisänen 2007, 10.)

Ryhmäperhepäivähoito on herättänyt hyvin paljon keskustelua ja mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Lapsiryhmän koko ja kasvatushenkilöstön pätevyys herättävät keskustelua ja erinäisiä mielipiteitä. Ryhmäperhepäiväkodissa järjestettävän esiopetuksen ja toiminnan pedagoginen vastuu ovat herättäneet ihmetystä, sillä perhepäivähoitajina ei ole työskennellyt aikaisemmin pedagogisen koulutuksen saaneita henkilöitä, eikä se ole vielä kukaan erityisen yleistä. (Hirvi 2009.) Ryhmäperhepäivähoidossa haasteena on myös se, ettei sitä sekoiteta päiväkotiin ja sen toimintaan. Ryhmäperhepäivähoito on kodinomaista hoitoa kodinomaisessa ympäristössä.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Opinnäytetyön aihe on varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen päivähoidon arjessa. Aihetta tarkastelen vanhemman näkökulmasta. Tarkastelen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista päivähoidon työvälineenä. Tavoitteenani on selvittää, kuinka hyvin vanhemmat tuntevat varhaiskasvatussuunnitelman periaatteet ja kuinka paljon niitä hyödynnetään päivähoidon arjessa. Tavoitteena on saada vanhemmilta tietoa lomakekyselyin heidän suhtautumisestaan varhaiskasvatussuunnitelmiin ja sitä myötä kasvatuskumppanuuteen.

Työn tavoitteena on lisätä tietoutta varhaiskasvatussuunnitelmista sekä kaupungin-, päivähoidon- että lapsen omasta varhaiskasvatussuunnitelmasta ja saada heidät kiinnostumaan omasta mahdollisuudestaan vaikuttaa päivähoidon arkeen ja rutiineihin. Tarkoituksena on saada vanhemmat tietoisemmiksi mahdollisuudestaan vaikuttaa lapsen arkeen päivähoidossa ja lisätä omaa tietoisuuttani varhaiskasvatussuunnitelmien monipuolisuudesta. Tavoitteenani on opinnäytetyön kautta oppia käyttämään varhaiskasvatussuunnitelmaa mahdollisimman luontevana työvälineenä päivähoidon arjessa.

4.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineiston hankinta

Opinnäytetyössäni on käytetty laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivisen tutkimuksen perusajatuksena on kuvata todellista elämää, eli tutkimusaineisto hankitaan keräämällä tietoa ihmisiltä sekä keskustella aiheesta heidän kanssaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa myös omille havainnoille voi antaa tilaa. Omassa työssäni tiedon keruun menetelmänä käytän lomakekyselyä, johon vanhemmilla on mahdollisuus vastata rasti – ruutuun – menetelmällä ja lisäksi mahdollisuus kirjata omia ajatuksiaan aiheesta. (Kinnunen 2008.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa annetaan usein tilaa myös vastaajan omille mielipiteille ja ajatuksille. Tässä tutkimuksessa vanhemmilla on mahdollisuus lisätä vapaamuotoisesti kyselylomakkeeseen omia mielipiteitä ja ajatuksia

aiheesta. Tämän myötä tutkimus saa uuden ulottuvuuden, jossa vastaajan mielipiteitä ja ajatuksia ei pyritä ohjailemaan. (Tilastokeskus i.a.)

Tutkimuksessa lomakkeet jaettiin vanhemmille joko lapsen tuonti- tai hakuhetkellä. Toimitin lomakkeen kuhunkin ryhmäperhepäiväkotiin joko itse viemällä tai sähköpostitse. Lomakkeita jaettiin kaiken kaikkiaan 42, joista palautui 12, eli 28,6 %. Vanhemmat palauttivat täytetyt lomakkeet lapsen päivähoitopisteeseen, joista sitten hain ne vastausajan päätyttyä. Vastausaikaa vanhemmilla oli kahdeksan (8) päivää.

Hankittuani aineiston analysoin sen. Laadullisen aineiston analysoinnissa käytetään usein induktiivista päättelyä. (Willberg 2009.) ”Induktiivisella päättelyllä tarkoitetaan sellaisia päättelytapoja, jossa yhdestä tai useammasta yksittäistapauksesta johdetaan yleistys” (Virtuaali ammattikorkeakoulu i.a.). Induktiivinen päättely ei välttämättä ole erehtymätöntä, sillä näkökulmia, jolla toinen näkee asian, saattaa toisen ihmisen mielestä olla juuri päin vastainen. Aineistoon paneutumalla pyritään löytämään aihekokonaisuksia, eli kategorioita, jotka nousevat esiin erilaisten teemojen kautta. Tämä vaatii pitkäjänteistä tutustumista aineistoon ja työhön. Tutkimusongelma, joka työn alkupuolella laaditaan, saattaa tarkentua tai jopa muuttua aineiston analyysin edetessä, joten luotettavan lopputuloksen saavuttamiseksi on tärkeää suhtautua työhön kriittisesti ja avoimesti sekä ottaa huomioon erilaisia näkökulmia, joita työn edetessä nousee esiin. (Willberg 2009.)

Opinnäytetyössä käytetty tutkimusmenetelmä on kysely, jonka tein lomakkein lasten vanhemmille. Lomakekysely on vaivaton tapa osallistua tämänkaltaiseen kyselyyn, muiden arkiaskareiden ohella. Kysymykset, joita kyselyssä käytin olivat lyhyitä ja heloposti vastattavissa. ja vastausvaihtoehdot kyllä ja ei. Vastauksen perään vastaajalla oli mahdollisuus kommentoida kysymystä haluamalla tavallaan. Lomaketutkimukselle ominaista on se, että jo ennen aineiston keruuta, lomaketta suunniteltaessa, tutkija hankkii aiheesta tietoa. Tehtävänä on selvittää, mitä tutkija haluaa kysymyksillään aiheesta tietää ja määrittelee valmiiksi joitain vastausvaihtoehtoja. (Alasuutari 1999, 51.) Kyselylomakkeessa on kysymyksiä varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta, jolla pyrin selvittämään toteutumisen vanhemman näkökulmasta. Lomakkeen alkupuolella on tietoisu lyhyesti, mikä varhaiskasvatussuunnitelma on. Tutkimuksen tein kahteen eri

ryhmäperhepäiväkotiin, tutkimuksen mahdollisimman luotettavan lopputuloksen saavuttamiseksi.

Tutkimusmenetelmää valittaessa on tärkeää ottaa huomioon, kuinka tehokkaasti juuri tutkijan valitsemalla menetelmällä saadaan tietoa aiheesta. Tutkimusmenetelmä on tärkeä osa tutkimusta, sillä se määrittelee sen, kuinka kattavasti aineistosta saa tietoa ”irti”. (Saukkonen i.a.) Tutkimusmenetelmä määrittelee sen, mitä tutkija haluaa tietää ja lomakekyselyssä tutkija määrittelee itse sen, mihin kysymyksiin haluaa vastauksen. (Alasuutari 1999, 51.)

Opinnäytetyössäni käytetty aineisto on kerätty Internetistä, alan kirjallisuuteen tutustumalla sekä keskustelemalla lukuisten alan ammattilaisten kanssa. Tärkein aineistonhankinnanlähde on ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmat, joille lähetin kyselylomakkeen täytettäväksi. Tässä tutkimuksessa on myös tarkoitus tutkia sitä, kuinka vanhemmat kokevat varhaiskasvatussuunnitelmat ryhmäperhepäivähoidon arjessa. Vanhempien näkökulmista tarkkailtuna ei voida yleistää kenenkään vastauksen perusteella tätä kyseistä asiaa, vaan tärkeämpää on saada tietoa siitä, kuinka varhaiskasvatussuunnitelmat koetaan yksilöllisesti kunkin vanhemman näkökulmasta. Kuten Alasuutari kirjassaan yleistämisestä toteaa, laadullisessa tutkimuksessa olennaisinta on pyrkiä selvittämään ilmiö ja tehdä se ymmärrettäväksi. Kuten tässäkään tutkimuksessa, tarkoituksen ei aina ole selvittää tai todistaa jotain tiettyä faktaa, vaan tutkia kohdetta suurempana kokonaisuutena. (Alasuutari 1999, 234 - 237.)

Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on tutkia ihmisten elämää, tarinoita, käyttäytymistä, sosiaalisia organisaatioita tai vuorovaikutussuhteita jonkin tietyn aiheen tiimoilta. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on saada mahdollisimman paljon variaatioita tutkimuksen kannalta olennaisiin kysymyksiin. Kuten opinnäytetyössäni, tarkoituksena oli selvittää varhaiskasvatussuunnitelman merkitystä päivähoidon arjessa. Tarkoituksena oli selvittää tämän merkitystä nimenomaan vanhemman näkökulmasta, joten kohdistin lomakekyselyn vanhempiin. Vastaajana oli vanhempi, joka sai avoimesti esittää oman mielipiteensä anonyymina. (Willberg 2009.)

4.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

”Jokaisen tutkijan ja opinnäytetyötään tekevän opiskelijan pitää toimia työssään hyvän tieteellisen käytännön mukaan” (Hämeen ammattikorkeakoulu i.a.). Tutkimusta tehdessä jokaisen on osattava pohtia mikä on oikein ja mikä väärin. Eettinen ajattelu on kykyä pohtia niin omien kuin muidenkin ihmisten kautta oikeutta ja vääryyttä. On myös hyvä muistaa se, että jokaisella on oikeus ajatella ja olla jotain mieltä ja toimia oman eettisen ajattelun mukaan. Joskus eteen sattuu myös tilanteita, jolloin asiaan ei ole yhtä oikeaa ratkaisua. Jokainen tilanne sisältää että positiivisia että negatiivisia piirteitä. (Kuula 2006, 21.) Opinnäytetyötä tehdessä pyrin pitämään kokoajan mielessäni eettisen tavan toimia. Erilaisten ihmisten parissa työskentely vaatii muuntautumiskykyä ja tapaa osata ajatella asioita monesta eri näkökulmasta. Omien mielipiteiden julkituominen tutkijan näkökulmasta ei ole mielestäni eettisesti oikein. Vastaajalle pitäisi antaa mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja tutkijan kuuluu kunnioittaa sitä omista ajatuksistaan, mielipiteistään ja vakaumuksistaan huolimatta.

Kuten Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä -oppaassa sanotaan, tutkivan ammattikäytännön etiikka edellyttää, että opinnäytetöiden tulee olla tavoitteiltaan moraalisesti oikein, tulosten tieteellisesti totta ja seurausten käytäntöä hyödyntäviä, on tarkoituksena tutkimusta tehdessä otettava huomioon monta seikkaa. Tätä pyrinkin hyödyntämään koko opinnäytetyöprosessin ajan. Tutkimus on moniulotteinen ja pitkäkestoinen prosessi, joka vaatii aikaa ja pitkäjänteisyyttä. Tavoitteenani koko tutkimuksen ajan oli kunnioittaa yhteistyökumppania ja pystyä tasa – arvoiseen vuorovaikutukseen. (Kuokkanen, Kivirinta, Määttänen & Ockenström 2007.)

Oman asenteeni ja ajatukseni aiheeseen liittyen tiedostin, jonka vuoksi pyrinkin tarkkailemaan oma puolueettomuuttani aiheen tiimoilta. Pyrin mahdollisimman puolueettomaan ja avoimeen keskusteluun ja ajatteluun koko opinnäytetyöprosessin aikana varhaiskasvatussuunnitelmien vaikuttavuudesta lapsen kasvun ja kehityksen tukena päivähoidon arjessa. Tärkeimpänä asiantuntijana koko projektin aikana pidin vanhemman mielipidettä ja ajatuksia. Vanhempi on oman lapsensa tärkein asiantuntija.

5 TUTKIMUSAINEISTON ANALYSOINTI

”Tutkimusaineiston analyysi on sidoksissa tutkittavaan asiaan ja tutkimustehtävään sekä aineiston keruutapaan” (Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a.). Aineistoa analysoitaessa on otettava jatkuvasti huomioon se, mitä tutkimuksella pyritään selvittämään. Ennen tutkimuksen analysoimista, on otettava useaan kertaan huomioon työn tavoite, mihin sillä pyritään. Se, mihin tutkimuksella pyritään, on kysymys, joka tulee esittää useaan kertaan tutkimuksen edetessä. Tällä tavoin tutkimus pystytään pitämään ”linjassa” ja tavoite, johon tutkimuksella pyritään, voidaan saavuttaa.

Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka analysoinnin peruslähdekohta on saada vastauksia tutkimustehtävään. Tärkeää on erottaa aineistosta olennainen tieto ja osata käyttää sitä hyödyllisesti. Aineistoa analysoitaessa on tärkeää perehtyä tutkittavaan aineiston sisältöön, tutkia mihin tarkoitukseen aineisto on kerätty ja aineistosta ilmenevän ilmiön syvällinen ymmärtäminen. Myös tutkimuksen luotettavuuden varmistaminen on tärkeää koko prosessin ajan. Jotta työn lopputulos olisi luotettava, on tärkeää asettaa analyysin tekemisen kriteerit. Kriteerien pohjalta aineistosta nousee tärkeät ja oleelliset asiat hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011.)

Laadullisen aineiston analyysi alkaa jo opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa. Alkuvaiheessa työn analysointia on se, kun työlle asetetaan jokin tavoite ja tutkimustehtävä. Tätä analysoidaan pitkin matkaa ja siihen pyritään löytämään kerta toisensa jälkeen vastauksia. Vastausten myötä tutkimustehtävä ja tutkimustulokset alkavat selkiytyä. Opinnäytetyöni analysoinnin aloitin siis jo tutkimuskysymyksen asettamisella. Tutkimuskysymyksen ja tutkimusmenetelmän selkiytyttyä lähetin tutkimuksen ryhmäperhepäiväkohteihin vanhemmille vastattavaksi ja pitkin matkaa analysoin tilanteen kulkua ja muutin suunnitelmaa tarvittaessa.

Kun aineisto oli valmis, eli vanhemmat olivat vastanneet kyselyyn, keräsin lomakkeet ja aloitin tutkimusaineiston analyysin. Lomakkeiden analyysin aloitin analysoimalla jokaisen lomakkeen erikseen. Analysoitaessa lomakkeita, kirjoitin ylös muistiinpanoja, jokaisesta lomakkeesta yksilöllisesti. Jokaisen lomakkeen läpi käytyäni vertasin niitä toi-

siinsa ja tein yhteenvetoa siitä, kuinka vanhemmat suhtautuvat yleisesti tutkimuksessa esitettyihin kysymyksiin. Seuraavaksi tein yhteenvedon vanhempien mielipiteestä ja suhtautumisesta varhaiskasvatussuunnitelmien toimivuuteen päivähoidon arjessa. Myös omista mielipiteistäni tein erillisen yhteenvedon. Yhteenvetojen myötä kokosin niistä suuremman kokonaisuuden, jota on helppo tarkastella yhtenä kokonaisuutena viitaten muuhun aiheeseen liittyvään tutkimusaineistoon. (Silius 2008.)

Aineiston analyysimenetelmänä tässä työssä käytin teemoittelua. Aluksi jaottelin vastaukset sekä positiivisiin että negatiivisiin ryhmiin, jonka jälkeen analysoin vastauksia teemoittain. Tutkin vastausmääriä ja vertasin niitä toisiinsa ja sen myötä päättelin vastaajamäärän huomioon ottaen, kuinka vanhemmat kokevat varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen ryhmäperhepäivähoidon arjessa. Teemoittelussa voidaankin etsiä yhdistäviä tekijöitä tai puolestaan toisistaan erottavia seikkoja. Teemoittelu toimi työssäni hyvin, sillä sekä positiivisia että negatiivisia suhtautumisia aiheeseen on. Sekä negatiiviset että positiiviset suhtautumiset on hyvä kääntää vahvuudeksi ja pyrkiä sen myötä kehittämään toimintaa hyväksi ja joustavaksi menetelmäksi ja osaksi päivähoidon arkea. (Silius 2008.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

Varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttaminen koetaan positiivisena asiana ja sen koetaan toimivan ryhmäperhepäivähoidossa. Kyselyn toteutin kuuteen (6) ryhmäperhepäiväkootiin, joista vastauksia sain yhteensä 12. Vastaukset olivat positiivisia ja vanhemmat olivat pääasiassa tietoisia varhaiskasvatussuunnitelmista. Kaupungin/kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on muutamalle vieras, mutta kyselyn loppupuolella olevasta kysymyksestä ilmeni, että vastaajat ovat kiinnostuneita tutustumaan siihenkin. Kyselylomakkeeseen laadin kysymykset oman mielenkiinnon pohjalta. Lomakkeessa oli kolme (3) suljettua kysymystä sekä neljä (4) avointa kysymystä.

Toteutin kyselyn lomakkein varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisesta ryhmäperhepäivähoidossa. Kyselyn suuntasin vanhemmille, jotka saivat kommentoida ja antaa omia mielipiteitä vasun toteutumisesta lapsensa hoitopaikassa.

Tutkimuksen myötä ilmeni, että vanhemmat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumiseen, vain muutama vastasi olevansa epätietoinen tai muuten koki vasun olevan epäolennainen seikka lapsen hoidon toteutumisessa. Kuten Pertti Alasuutari kirjassaan Laadullinen tutkimus toteaa, ei tarkoituksenani ole tuoda tutkimuksessa esiin yhtä oikeaa vastausta johonkin. Tarkoituksena on tutkia, kuinka vanhemmat yksilöllisesti kokevat varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisen ryhmäperhepäivähoidossa. (Alasuutari 1999, 234 - 237.)

Vastausten mukaan yhdeksän (9) eli 75 % oli sitä mieltä, että kaikki varhaiskasvatussuunnitelmat koetaan merkitykselliseksi päivähoiton arjessa. Vastaajista yksi (1) eli 8,3 % oli sitä mieltä, että varhaiskasvatussuunnitelmat, ei kaupungin, päivähoiton eikä lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma, ole merkityksellisiä päivähoiton arjessa ja kaksi (2) eli 16,7 % oli sitä mieltä, että päivähoiton ja lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma on merkityksellinen, mutta kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma koettiin merkityksettömäksi päivähoiton arjessa. Se, miksi yksi vastaus oli täysin negatiivinen varhaiskasvatussuunnitelmia kohtaan, johtui vanhempien epätietoisuudesta varhaiskasvatussuunnitelmia kohtaan.

Vastauksissa tuli ilmi myös se, että vanhemmat kokevat varhaiskasvatussuunnitelmien olemassaolon merkitykselliseksi kokonaisvaltaisesti arjen pyörytyksessä. Vanhemmat kokevat, että varhaiskasvatussuunnitelma tukee omalta osaltaan myös kodin arkea ja sitä kautta on lapsen kasvun ja kehityksen tukena. Varhaiskasvatussuunnitelman koetaan tuovat rytmiä kodin arkeen. Tutkimuksessa ilmeni, että tärkeänä pidetään myös kodin ja päivähoiton yhteisiä tavoitteita lapsen parhaaksi. Varhaiskasvatussuunnitelmien myötä osa vanhemmista kokee että perhettä kuunnellaan ja perheen arvoja kunnioitetaan. Hoitopaikan on hyvä olla tietoinen vanhempien toiveista, arvoista ja kasvatuseräkkeistä. Lapsen kasvattajien yhteistyötä pidetään tärkeänä.

On tärkeää, että kotona ja päivähoidossa lapsella on samat säännöt. Varhaiskasvatussuunnitelma auttaa tämän tavoitteen toteutumisessa.

Kyselyn mukaan lapsen yksilöllisten tarpeiden ja taitojen huomioiminen on tärkeää. Tähän edesauttavalla tavalla vaikuttaa lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman luominen. Lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman eli vasun myötä lasta voidaan kasvattaa yksilöllisesti, kunkin lapsen tarpeet huomioon ottaen. Vanhemmat kokevat myös, että vasun myötä tulee lapsen kasvua ja kehitystä tarkkailtua tarkemmin kasvatuksellisesta näkökulmasta.

Kyselyssä kysyin vastaajilta, tuntevatko vanhemmat eri varhaiskasvatussuunnitelmia, joita ovat kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma. Tähän vastauksena suurimmalta osalta tuli, että kaikki varhaiskasvatussuunnitelmat ovat tuttuja, mutta muutama vastaaja myönsi olevansa vielä epätietoinen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmasta. Nämä vastaajat, jotka vastasivat olevansa epätietoisia kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmasta, ilmoittivat käyneensä katsomassa heti tiedon saatuaan Internetistä, mikä on kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma.

Päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma saa taas aikaan kodin ja päivähoidon välistä kommunikointia, joka koetaan myös merkitykselliseksi päivähoidon arjessa. Päivähoidon vasu koetaan hyväksi, sillä siitä vanhemmat saavat tiedon, mihin päivähoito on suuntautunut ja mikä päivähoidon arvopohja on.

Kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman taas tuo puolestaan yhteiset pääperiaatteet yhteisesti koko kaupungin päivähoitoon, joka päivähoitopaikasta riippumatta tuo turvaa sekä perheille että yksin lapselle yhteisten pelisääntöjen kautta. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma edistää vuorovaikutussuhteita ja avoimuutta kodin ja päivähoidon välillä, sillä kodin ja päivähoidon välinen yhteistyö on lapsen edun mukaista. Kaupungin vasun koetaan tuovan yhteiset linjat ja periaatteet päivähoidon arkeen. Lapsen oikeuksien koetaan toteutuvat paremmin kaupungin yhteisten pääperiaatteiden myötä.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma merkitsee sitoutumista samoihin tavoitteisiin lapsen parhaaksi. Varhaiskasvatussuunnitelma koetaan tärkeänä osana arkea, jossa lapsella säilyy samat säännöt vanhempien ja päivähoidon yhteistyön tuloksena. Rajat ja säännöt koetaan tärkeänä osana kasvatusta turvallisuuden tunteen luomiseksi. Koetaan myös, että varhaiskasvatussuunnitelma auttaa vastaamaan lapsen tarpeisiin paremmin, kun

tavoitteet on määritetty yhteistyössä kodin ja hoitopaikan välillä. Varhaiskasvatussuunnitelman avuin voidaan myös vanhempien mukaan vaikuttaa lapsen mieltymyksiin ja turvallisuuden tunteeseen, kun lapsesta saadaan alusta lähtien kokonaisvaltainen kuvaus. Vasun avuin myös kiinteän suhteen luominen lapseen koetaan olevan helpompaa. Kyse-
lyn mukaan, suurin osa vanhemmista on tyytyväisiä varhaiskasvatussuunnitelman toteutumiseen ja toteuttamiseen päivähoidon arjessa. Vanhemmat kokevat, että vasuja päivitetään riittävin väliajoin ja ne tuovat turvallisuuden ja pysyvyyden tunnetta päivähoidon arkeen. Koetaan myös, että lapsen kasvua ja kehitystä seurataan riittävästi ja sen mukaan toimitaan ammattimaisesti. Vanhemmat ovat myös sitä mieltä, että lapsi on saanut tukea ja ohjausta riittävästi ja kunkin lapsen vahvuudet ja kehitystarpeet on huomioitu ja kirjattu sekä niihin on puututtu ammattimaisin ottein tarvittaessa. Varhaiskasvatussuunnitelma on antanut vanhemmille varmuuden että lapsen hoito on ammattimaista ja lasta huomioidaan riittävästi.

Moniammatillinen yhteistyö toimii myös lapsen kasvun ja kehityksen tukena. Moniammatillisuudella pyritään saavuttamaan yhteistyössä jonkin toisen ammattikunnan edustajan kanssa jotain, johon yksi ihminen ei pysty yksin. Käsiteltävä asia tai ongelma pyritään ratkaisemaan yhteistyössä. Yhteistyön tarkoituksena on myös täydentää ja laajentaa toisen ammattikunnan edustajan osaamista uudella osa – alueella. (Karila, Nummenmaa 2001, 75.) Sekä päivähoidon, perheen että muiden ammattikuntien välinen yhteistyö koetaan tärkeäksi osaksi päivähoidon arkea. On tärkeää tietää ja osata havainnoida, kuinka lapsi käyttäytyy eri tilanteissa ja millä tavoin päivä on sujunut kotona tai hoitopaikassa.

Toivomuksena olisi, että varhaiskasvatussuunnitelmiin ohjattaisiin aktiivisemmin päivähoidon kautta, sillä kaikki vanhemmat kaikista eivät ole tietoisia varhaiskasvatussuunnitelmista. Osa vanhemmista kokee varhaiskasvatussuunnitelman vielä vieraaksi. Varhaiskasvatussuunnitelmaa toivotaan kehitettävän monipuoliseksi ja vaihtelevaksi kokonaisuudeksi, ehdotettiin esimerkiksi sähköisiä lomakkeita päivähoidon arkeen. Alueellisten yhteistyötahojen hyödyntäminen koetaan tärkeäksi osaksi lapsen kasvun ja kehityksen tukemista ja lapsen omaa osallistumista toivotaan lisättävän tulevaisuudessa. Varhaiskasvatussuunnitelmien koetaan tuovan myös kasvatushenkilöstölle ohjausta ja työvälineen kasvattajana toimimiseen.

Varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen arjessa koetaan pääasiassa hyväksi ja toimivaksi asiaksi. Muutamien vastaajien kesken vasua pidetään vähemmän tärkeänä. Varhaiskasvatussuunnitelma koetaan tärkeänä työvälineenä lapsen kasvun ja kehityksen tukena sekä kodin että päivähoidon arjessa.

Lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman koettiin toimivan lapsen edun mukaisesti. Vanhemmat olivat sitä mieltä, että lapsen oma vasu edesauttaa lapsen kehityksen tukemista yksilöllisesti, kunkin lapsen osaamisen ja tarpeet huomioonottaen. Päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelman taas koettiin edesauttavan yhteisten pelisääntöjen ja mielekkään arjen rytmitystä yhteisten sääntöjen myötä. Päivähoidon vasusta vanhemmat kokevat saavan lisätietoa päivähoidon arvoista ja periaatteista. Myös kaupungin vasusta vanhemmat olivat kiinnostuneita ja kokivat tärkeiksi. Tärkeäksi se myös koettiin koko kaupungin yhteisten periaatteiden luomisen vuoksi ja niin sanotun yhteisen linjan ylläpitämiseksi.

Vanhempien näkökulma varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamiseen ja toteutumiseen ryhmäperhepäivähoidossa on pääasiassa positiivista. Tutkimuksen mukaan vanhemmat ovat kohtalaisen tietoisia siitä, mikä on varhaiskasvatussuunnitelma ja miksi sitä päivähoidon arjessa toteutetaan. Tutkimuksesta kävi kuitenkin ilmi, että osa vanhemmista on vielä epätietoinen siitä, että jokaisella kaupungilla/kunnalla, päivähoidolla ja lapselle on jokaisella tahollaan oma varhaiskasvatussuunnitelmansa ja tutkimus herättivät mielenkiintoa näihin tutustumiseen.

Katsoin kaupungin sivuilla, mistä on kysymys kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman kohdalla. En tiennyt että sellainen on olemassa. Tuttu oli vaan lapsen vasu.

Varhaiskasvatussuunnitelmat ovat olleet osa kasvatuskumppanuuden luontia päivähoidon arjessa jo pitkään. Päivähoitoon tullessaan lapselle täytetään oma henkilökohtainen suunnitelma, jota tarvittaessa lapsen kasvun ja kehityksen myötä muokataan. Varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu on jokaisen lapsen henkilökohtainen suunnitelma siitä, mitä tehdään, jotta lapsen turvallinen ja tasainen kasvu ja kehitys ovat mahdollista. Vanhemmat ovat pääasiassa olleen erittäin tyytyväisiä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, sillä lapsen henkilökohtaisten tarpeiden huomiointi kasvun ja kehityksen tukena on vanhemmille tärkeää. Lapsi viettää hoidossa suuren osan päivästä, jonka vuoksi

vanhemmat toivovat, että lapsen yksilöllisyys ja omat tarpeet otetaan huomioon. Eräskin vanhempi kirjoitti kyselylomakkeeseen kohtaan, jossa kysyttiin lapsen varhaiskasvatussuunnitelman merkityksestä lapselle tai perheelle, seuraavalla tavalla:

Lapsemme on huomioitu yksilöllisesti. Hän on saanut tukea ja ohjausta esim. puheenkehitykseen. Hänen vahvuudet ja kehitystarpeet on huomioitu ja kirjattu, joka on auttanut moniammatillisen yhteistyön onnistumiseen puhe- ja toimintaterapeutin kanssa. Hänen henkilökohtaisia jatkotarpeita on pystytty arvioimaan. Kasvatussuunnitelma on antanut meille vanhemmille varmuuden, että lapsemme hoito on ammatillista ja lastamme huomioidaan.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Vähäisen vastaajamäärän vuoksi johtopäätöksiä on vaikea tehdä, mutta tämän vastaajamäärän perusteella voidaan arvioida suuntaa-antavasti, mitä vanhemmat ylipäänsä ovat varhaiskasvatussuunnitelmista mieltä. Vanhempien mielipide ja tietous varhaiskasvatussuunnitelmista perustuu hyvin pitkälti heille jaettuun ja kerrottuun tietoon ja tämän tiedon jakajana toimii yleensä päivähoidon henkilökunta. Vanhempien olisi hyvä saada lisätietoa varhaiskasvatussuunnitelmista ja siitä, kuinka he voivat niihin vaikuttaa. Myös vanhempien osallisuudesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa lapsen päivähoitoarjen suunnitteluun olisi hyvä kertoa enemmän ja avoimemmin vanhemmille jo hoidon alkuvaiheilla.

Tutkimuksen perusteella voidaan arvioida, että vanhemmat ovat tietoisia varhaiskasvatussuunnitelmista, mutta eivät ehkä tiedä vielä sitä, kuinka niihin voisi omalla aktiivisuudellaan vaikuttaa. Vanhempien tietoisuutta olisi hyvä lisätä varhaiskasvatussuunnitelmien osalta ja heitä voisi muistuttaa esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelman päivitystilanteessa varhaiskasvatussuunnitelmien olemassaolosta. Näin saataisiin vanhemmat perehtymään kokonaisvaltaisesti päivähoidon toimintaan ja toiminnan suunnitteluun. Tällä tavoin vanhemmat aktivoituisivat päivähoidon arjen suunnittelusta ja näin tukisivat oman lapsensa kehityksen mukaista hoitoa ja kasvatusta.

Ennen lomakekyselyn tekemistä perehdyin aiheeseen liittyvään teoria-aineistoon, jota pystyin haastattelukysymysten laadinnassa hyödyntämään. Olen myös keskustellut ryhmäperhepäivähoidon työntekijöiden kanssa varhaiskasvatussuunnitelmista, kasvatuskumppanuudesta ja niiden toteutumisesta arjessa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumista ryhmäperhepäivähoitossa vanhemman näkökulmasta. Vähäisen vastaajamäärän vuoksi, tuloksia on vaikea lähteä kovin laajasti tulkitsemaan, mutta pyrin kuitenkin analysoimaan vastauksia näiden vastausten pohjalta. Tarkoituksena oli selvittää kuinka vanhemmat kokevat kaupungin-, päivähoito- ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuvan osana lapsen päivähoitoa. Tutkimuksessa ilmeni, että vanhemmat ovat pääasiassa tietoisia eri varhaiskasvatussuunnitelmista. Vain muutamalle vastaajalle tuli uutena asiana kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman olemassaolo.

Tutkimuksen alkuvaiheilla haasteena oli saada riittävästi vastauksia, jotta tutkimus olisi mahdollista suorittaa. Tämän kaltaiseen tutkimukseen tarvittaisiin useampia vastauksia, jotta tutkimustulokset olisivat mahdollisimman luotettavia. Riittävän vastaajamäärän vuoksi myös johtopäätöksiä tutkimuksen pohjalta on helpompi tehdä. Aioin aluksi toteuttaa tutkimukseen kahteen (2) ryhmäperhepäiväkotiin, mutta myöhemmin tutkimuksen edetessä laajensin sen kuuteen (6) ryhmäperhepäiväkotiin. Näistä vastauksia sain yhteensä 12, joka on mielestäni tämänkaltaiseen tutkimukseen melko vähän. Tutkimuskysymysten laatiminen oli haasteellista, sillä lisäkysymysten ja tarkentavien kysymysten esittäminen lomakekyselyyn osallistuvalla ei ole mahdollista. Kysymysten oli oltava riittävän laajoja eikä lainkaan johdattelevia, jotta vastaajan olisi mahdollisimman helppo vastata niihin omien mieltymystensä mukaan. Kysymysten asettelu ja johdonmukaisuus on tärkeää. Halusin myös antaa vastaajalle mahdollisuuden vastata kysymykseen omin sanoin, jotta saisin vastauksesta mahdollisimman täsmällisen ja saisin vanhemman ”äänen kuuluviin”.

Tutkimus oli mielestäni mielenkiintoista toteuttaa, sillä olen itse työskennellyt ryhmäperhepäivähoitossa perhepäivähoitajana sekä eri päiväkodeissa. Koen, että ryhmäperhepäivähoito on erilaista verrattuna päiväkotihoidon ja oli siksi mielenkiintoista nähdä ja kuulla, kuinka vanhemmat kokevat varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuvan ryhmiksessä. Ryhmäperhepäivähoito on kodinmaista hoitoa, jossa lapsen kasvu ja kehitys on etusijalla.

Itselleni jäi tutkimuksesta hyvä tuntuma. Olen tyytyväinen tutkimuksen lopputulokseen alkuvaikeuksista huolimatta. Pyrin kääntämään vastoinikäymiset vahvuudeksi ja pyrin oppimaan siitä jotain uutta. Lopulta tutkimuksesta jäi sellainen kuva, että vanhemmat ovat erittäin tyytyväisiä ryhmäperhepäivähoidossa toteutettaviin varhaiskasvatussuunnitelmiin ja heitä on infottu riittävästi sillä saralla. Vain muutamien vastaajien kesken kävi ilmi, että heitä ei ole informoitu riittävästi esimerkiksi kaupungin/kunnan varhaiskasvatussuunnitelmasta, mutta ovat kiinnostuneita siitä. Tutkimusmenetelmä oli mielestäni kohtuullisen toimiva olosuhteisiin nähden, vaikka vanhempien aika töiden ja arkiaskareiden lisäksi on rajallinen. Olen kuitenkin tyytyväinen tähän vastaajamäärään ja vastauksiin, joita sain. Oli mielenkiintoista lukea vanhempien perusteellisia vastauksia ja huomata kuinka kiinnostuneita he ovat lastensa hoidosta, kasvatuksesta, hyvinvoinnista ja mikä tärkeintä – tulevaisuudesta.

Jatkotutkimuksia aiheesta olisi erittäin mielenkiintoista tehdä. Jatkossa tekisin aiheeseen liittyen huomattavasti laajemman tutkimuksen, jonka myötä myös tulokset olisivat luotettavampia. Tästä aiheesta olisi mielenkiintoista tehdä myös vanhempien näkökulmasta tarkempi haastattelu, jossa voisi perehtyä vielä syvällisemmin vanhempien mielipiteisiin ja ajatuksiin. Varhaiskasvatussuunnitelmista ja niiden vaikutuksesta on mahdollisuus tulevaisuudessa tehdä hyvinkin monipuolisesti tutkimuksia. Varhaiskasvatussuunnitelmista voisi tehdä myös tutkimuksia päiväkotihoidon ja verrata niistä tulleita tuloksia perhepäivähoitoon.

Kehittämisen kohteita ja muuten tärkeitä asioita lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi, joita tutkimuksen myötä nousi, on riittävä tiedonanto vanhemmille sekä kaupungin/kunnan-, päivähoidon- että lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman olemassaolosta ja toteuttamisesta. Päivähoidon ja vanhempien välinen yhteistyö on tärkeää sekä lapsen että koko perheen kannalta. Yhteisten pelisääntöjen kunnioittaminen ja toteuttaminen on tärkeä osa lapsen tasapainoista kehitystä. Tutkimuksesta ilmeni myös, että vanhempien osallisuus päivähoidon toiminnan suunnitteluun saattaisi olla vieläkin suositumpaa, mikäli vanhemmilla olisi selkeämpää tietoa tästä mahdollisuudesta. Vanhempien osallistuvuus saattaisi myös rikastuttaa päivähoidon arkea, jolloin toiminta voisi olla monipuolisempaa.

Opinnäytetyön aikana opin itsestäni paljon uusia puolia. Prosessi vaati pitkäjänteisyyttä ja keskittymistä pitkällä tähtäimellä. Opinnäytetyö mahdollisti tutustumisen itselleni tärkeään aiheeseen ja pidänkin opinnäytetyötä tärkeänä oppimisprosessina. Alun perin asetin itselleni liian korkeat kriteerit, jonka vuoksi motivaatio meinasi laskea. Kuitenkin saadessani kannustusta ja tukea monelta eri taholta, onnistuin tavoitteessani.

LÄHTEET

- Alasuutari, Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. Gummerus Kirjapaino Oy. Vaajakoski 2007. Viitattu 27.10.2012.
- Helsingin kaupunki 2009. Lapsen vasu. Sosiaalivirasto. Lasten päivähoito. Viitattu 18.10.2012.
http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/f36fa7804306d509ba24fb7b1dab68e6/Lapsen_vasu-esi-te120809.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=f36fa7804306d509ba24fb7b1dab68e6
- Henni, Miira & Lahtovaara; Minna 2011. ”KAIKKI TÄÄLLÄ ON KIVAA”. Lapsilähtöisyyden toteutuminen lasten näkökulmasta päiväkotit Vironniemessä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä. Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan kelpoisuus. Viitattu 29.4.2012.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/26120/DiakEtelä_HenniLahtovaara_2011.pdf?sequence=1
- Hirvi, Saara 2009. Perehdytystä päivähoitoon – Perehdytyskansio ryhmäperhepäiväkotit Suvituulenpesään. Hyvinkää. Viitattu 1.10.2012.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/2457/Hirvi_Saara.pdf?sequence=8
- Hoitopaikka.net 2012. Ryhmäperhepäivähoito. Viitattu 4.9.2012.
<http://www.hoitopaikka.net/v2/HoitopaikkaNetetusivu/Palvelut/Kaikille/Hoitomuodotjahoitotapa-ja/Ryhm%C3%A4perhe%C3%A4iv%C3%A4hoito/tabid/85/Default.aspx>
- Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a. Tiedonkeruupakki. Laadullisen aineiston analyysi ja tulkinta. Viitattu 12.10.2012.
<http://193.167.122.14/Opari/ontTukiLaadAnalyysi.aspx#lahtokohtia>
- Karila, Kirsti & Nummenmaa, Anna Raija 2001. Matkalla moniammatillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkotit. Ws Bookwell Oy. Juva 2001. Viitattu 27.10.2012.

- Kinnunen, Anna-Liisa 2008. Masentuneen ikäihmisen kokemuksia kotihoidolta saamastaan tuesta ja avusta. Opinnäytetyö. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus. Viitattu 12.10.2012.
http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/Kinnunen_opinnaytetyo.pdf
- Kuokkanen, Ritva; Kivirinta, Mervi; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia – ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki. Viitattu 12.10.2012.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Muut_PDF/C10_2007_Kohti_tutkivaa_ammattikaytanta.pdf
- Kuopion kaupunki 2011. Varhaiskasvatussuunnitelma. Kasvattajan käsikirja. Kasvun ja oppimisen palvelualue. Varhaiskasvatus. Viitattu 18.10.2012.
http://www.kuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=37e9416e-ebc2-4d43-b053-f9878cbce9ba&groupId=12147
- Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Jyväskylä 2006. Viitattu 27.10.2012.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto 2005. Kannanotot ja lausunnot. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 13.10.2012.
http://www.mll.fi/ajankohtaista/kannanotot_ja_lausunnot/?x41070=132793
- Mikkelin kaupunki i.a. Perhepäivähoito. Viitattu 16.11.2012.
http://www.mikkeli.fi/en/sisalto/02_palvelut/06_sosiaali_ja_terveyspalvelut/17_paivahoito/04_perhepaivahoito
- Mikkelin kaupunki i.a. Päivähoidon perustana kasvatuskumppanuus. Viitattu 16.11.2012.
http://www.mikkeli.fi/en/sisalto/02_palvelut/06_sosiaali_ja_terveyspalvelut/17_paivahoito/
- Parrila, Sanna 2007. Ryhmäperhepäivähoitoselvitys. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:54. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki. Viitattu 1.10.2012.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=D_LFE-3643.pdf&title=Ryhmaperhepaivahoitoselvitys_fi.pdf
- Saukkonen, Pasi i.a. a / Tutkielmanteon tukisivut. Teoreettinen viitekehys. Helsingin yliopiston yleisen valtion – opin laitoksen. Viitattu 3.10.2012.

http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukkon/tutkielma/Teoreettinen_viitekehys.html#Teoreettinen_viitekehys_

Saukkonen, Pasi i.a. b / Tutkielmanteon tukisivut. Tutkimus prosessina. Helsingin yliopiston yleisen valtio – opin laitos. Viitattu 3.10.2012.

http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukkon/tutkielma/Tutkimus_prosessina.html

Saukkonen, Pasi i.a. c / Tutkielmanteon tukisivut. Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot. Helsingin yliopiston yleisen valtio – opin laitos. Viitattu 12.10.2012.

<http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukkon/tutkielma/Tutkimusmenetelmat.html>

Silius, Kirsi 2008. Teemoittelu ja tyypittely. Hypermedialaboratorio. Tampereen teknillinen yliopisto. Viitattu 25.10.2012.

http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatko-opintosemma/2008/Silius_teemoittelu-tyypittely_141108.pdf

Sosiaaliportti 2012. Lastensuojelun käsikirja. Varhaiskasvatus ja päivähoito. Viitattu 13.10.2012. [http://www.sosiaaliportti.fi/fi-](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/)

[FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2012. b / Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Varhaiskasvatus. Viitattu 13.10.2012.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus – ja kehittämiskeskus. Viitattu 28.4.2012.

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2012. a / Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 28.4.2012.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/lait/varhaiskasvatus/linjaavat/vasu-asiakirja

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2012. Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Kasvatuskumppanuus – menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria. Viitattu 28.4.2012.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/kasvatuskumppanuus

Tilastokeskus i.a. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 12.10.2012.

<http://www.stat.fi/tup/verkkokoulu/data/tt/01/04/index.html>

Tähtinen; Mervi 2011. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja kasvatuskumppanuus yksikkökohtaisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa. Varhaiskasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 18.10.2012.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/27272/URN%3aNB%3afi%3ajyu-2011070411116.pdf?sequence=1>

Unicef 2012. Mikä on lapsen oikeuksien sopimus? Viitattu 1.10.2012.

<http://www.unicef.fi/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus>

Willberg; Eeva 2009. Laadullisen aineiston luotettavuus. Kasvatustieteiden laitos/Erityispedagogiikan yksikkö. Viitattu 12.10.2012.

<https://www.jyu.fi/edu/laitokset/eri/opiskelu/opiskelu-info/prosem/laadullinen>

Virtuaaliammattikorkeakoulu i.a. Ylemmän AMK – tutkinnon metodifoorumi. Induktiivisen päättelyn logiikka. Viitattu 12.10.2012.

<http://www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193463919223/1193464257338/1193665352581.html>

Väisänen, Tarja 2006. Ryhmis. Ryhmäperhepäivähoito tänään. Helsinki. Tammi 2006. Viitattu 27.10.2012.

LIITE 1: KYSELYLOMAKE VANHEMMILLE

Arvoisa Vastaaja!

Olen Henna Valkeejärvi kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Diakonia-ammattikorkeakoulusta, Pieksämäeltä.

Opinnäytetyöni puitteessa pyydän teitä vastaamaan muutamaan alla olevaan kysymykseen luottamuksellisesti ja avoimesti. Opinnäytetyöni teen varhaiskasvatussuunnitelmista, jossa tutkin niiden merkityksellisyyttä päivähoidon arjessa vanhemman näkökulmasta.

Tutkimus suoritetaan anonymina, joten yksittäisiä vastaajia ei voida tunnistaa. Palautathan vastauksesi perjantaihin 19.10.2012 mennessä lapsesi hoitoryhmään. Kysely liittyy opinnäytetyöhöni ja työn on määrä valmistua jouluna 2012, jonka jälkeen tutkimustuloksiin on mahdollista tutustua. Valmis tuotos löytyy lapsesi päivähoitoryhmästä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on valtakunnallinen työväline päivähoitossa, jolla pyritään vanhemman ja kasvatushenkilöstön tiiviiseen ja tulokselliseen yhteistyöhön lapsen parhaaksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on lisätä varhaiskasvatushenkilöstön tietoisuutta, vanhempien osallisuutta päivähoiton toiminnassa ja moniammatillista yhteistyötä sellaisten palvelujen kesken, joilla tuetaan lasta ja perhettä ennen lapsen koulunkäynnin alkamista. (Mikkelin kaupunki 2008.) Varhaiskasvatussuunnitelmia on kolmenlaisia; kaupungin/kunnan-, päivähoiton- ja lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma.

Tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä voit ottaa yhteyttä sähköpostitse
henna.Valkeelarvi@student.dia.fi

Ympyröi seuraavista mieleisesi vaihtoehto:

- ✓ Koetko varhaiskasvatussuunnitelmat merkitykselliseksi päivähoiton arjessa?

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	Kyllä	En
miksi / miksi et?		

Päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma	Kyllä	En
miksi / miksi et?		

Kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma	Kyllä	En
miksi / miksi et?		

- ✓ Mitä merkitystä koet lapsen varhaiskasvatussuunnitelmalla olevan lapsellenne / perheellenne?

- ✓ Mitä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman olemassaolo sinun mielestäsi merkitsee lasten kanssa toimittaessa?

- ✓ Miten toivoisit jatkossa kehitettävän lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja sen toteuttamista?

- ✓ Koetko, että tämä kysely herätti sinussa mielenkiintoa varhaiskasvatussuunnitelmiin tutustumiseen? Kyllä   Ei

Miksi? Miksi ei?

Koen, että vanhemman näkökulma ja palaute aiheeseen on merkityksellistä ja arvokasta. Palaute on myös tärkeää minulle, joten suuri kiitos vaiVannäöstäsi!

Henna Valkeejärvi

LIITTEET: Mikkelin kaupunki 2008. Varhaiskasvatussuunnitelma, VASU.

http://www.mikkeli.fi/en/liitteet/03_mikkeli-tieto/03_julkaisut/Vasu_2008_www.pdf